

Η «ΜΑΧΗ» ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ

Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΔΕΝ ΠΕΤΥΧΑΙΝΕΙ ΤΙΠΟΤΑ!

Στις 10-11 Νοεμβρίου 2009, το ΓΕΕΘΑ οργάνωσε Διημερίδα Διαπιστευμένων Δημοσιογράφων στο ΥΠΕΘΑ. Επρόκειτο για μια άκρως ενδιαφέρουσα ενημέρωση επί θεμάτων Εναερίου και Θαλασσίου Χώρου, NATO, Χειρισμού Κρίσεων, Αεροπορικού Ατυχήματος και ISAF-ΤΕΣΑΦ, τα οποία ανέπτυξαν έμπειροι επιτελείς του ΓΕΕΘΑ. Η Διημερίδα απέδειξε ότι η έγκυρη ενημέρωση επί ζητημάτων Εθνικής Αμύνης είναι αναντικατάστατη και ζωτική για την σωστή ενημέρωση της κοινής γνώμης. Δυστυχώς, συχνά η πρόχειρη κάλυψη από τα ΜΜΕ, προκαλεί εσφαλμένες εντυπώσεις, επηρεάζει αρνητικώς το ηθικό και το φρόνημα της κοινής γνώμης, δημιουργώντας κλίμα μοιρολατρίας και προετοιμασίας αποδοχής ρυθμίσεων μη σύμφωνων με το εθνικό συμφέρον.

Γράφει ο ΣΑΒΒΑΣ Δ. ΒΛΑΣΣΗΣ

Ο «ακήρυχτος πόλεμος» που μαίνεται στο Αιγαίο από το 1974, έχει αναδείξει σε πρωταγωνιστικό τον αποτρεπτικό ρόλο της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας, καθώς οι τουρκικές αμφισβητήσεις ξεκινούν από ζητήματα εναερίου χώρου. Τα ζητήματα αυτά χειρίζεται και επεξεργάζεται, πέρα από το ΑΤΑ και η Διεύθυνση Αεράμυνας (ΔΑΕΡ) για λογαριασμό του ΓΕΕΘΑ. Ο Σμήναρχος (ΕΑ) Παύλος Χρήστου, με την ιδιότητα του Τμηματάρχου ΔΑΕΡ/2 (Αεροπορικές Επιχειρήσεις) ανέπτυξε την διάλεξη «**Παραβάσεις κανόνων εναερίου κυκλοφορίας – Παραβιάσεις Εθνικού Εναερίου Χώρου**» με σκοπό να καταστεί κατανοητό το πρόβλημα από τις επιδιώξεις της Τουρκίας. Αποσπάσματα από αυτή την διάλεξη, παρατίθενται παρακάτω.

ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Εναέριος Χώρος καλείται ο υπερκείμενος της ξηράς και των χωρικών υδάτων χώρος, επί του οποίου ένα κράτος ασκεί το δικαίωμα της κυριαρχίας. Η Ελλάδα, μέσω του Π.Δ. 6/18-9-1931 καθόρισε ότι «**Το πλάτος της ζώνης των ελληνικών χωρικών υδάτων, για σκοπούς αεροπλοΐας και αστυνόμευσης εναερίου χώρου, εκτείνεται στα 10 ναυτικά μίλια από τις ακτές**».

Το 1936 ψηφίστηκε ο Ν.230/1936 που καθόρισε το πλάτος των χωρικών υδάτων σε 6 ν.μ.

Εδώ πρέπει να προσεχθεί το εξής: το Π.Δ. του 1931 καθιέρωσε **χωρικά ύδατα 10 ν.μ. μόνο για σκοπούς αεροπλοΐας και αστυνόμευσης εναερίου χώρου. Τα χωρικά ύδατα 6 ν.μ. για σκοπούς ακτοπλο-**

ΐας καθορίστηκαν με άλλο νόμο. Αυτό σημαίνει ότι πράγματι, το όριο των 10 ν.μ. θεσπίστηκε για σκοπούς αεροπλοΐας και αστυνόμευσης του εναερίου χώρου, δίχως να αποτελεί «ελληνικό παράδοξο», όπως υποστηρίζουν κάποιοι.

Μόλις το 1975, δηλαδή 44 χρόνια μετά, η Άγκυρα δήλωσε ότι αναγνωρίζει σαν εναέριο χώρο της Ελλάδος μόνον αυτόν που εκτείνεται πάνω από τα χωρικά ύδατα της για σκοπούς ακτοπλοΐας, δηλαδή στα 6 ν.μ. από τις ακτές.

Η Τουρκία αρνείται ότι γνώριζε προηγουμένως την ύπαρξη του καθεστώτος των 10 ν.μ., επιχείρημα μη σοβαρό αλλά και αιόλο, **καθώς τόσο αυτή όσο και οι άλλοι χρήστες του εναερίου χώρου στο Αιγαίο (συμπεριλαμβανομένων όλων των χωρών του NATO) γνώριζαν και απεδέχοντο από το 1931 το καθεστώς των 10 ν.μ.**

Η αμφισβήτηση της εκτάσεως του Εθνικού Εναερίου Χώρου (ΕΕΧ) των 10 ν.μ. συνιστά την πιο σοβαρή από τις αμφισβητήσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο, **διότι θίγει όχι απλώς αρμοδιότητες βάσει του Διεθνούς Δικαίου, αλλά την ίδια την εδαφική κυριαρχία της Ελλάδος.**

FIR Αθηνών: Ο έλεγχος του FIR Αθηνών που περιλαμβάνει όλη την ελληνική επικράτεια (κατά συνέπεια και τον ΕΕΧ) αλλά και τον παρακείμενο Διεθνή Εναέριο Χώρο (ΔΕΧ), έχει ανατεθεί από τον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) που ιδρύθηκε το 1947, στην ελληνική Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ). Διευκρινίζεται ότι στα τμήματα του ΔΕΧ του FIR Αθηνών, η Ελλάδα δεν έχει κυριαρχικά δικαιώματα, απλώς ασκεί μία διεθνή λειτουργία – αρμοδιότητα

Η Διημερίδα Διαπιστευμένων Δημοσιογράφων που οργάνωσε το ΓΕΕΘΑ, έδωσε την ευκαιρία για σημαντικές αποσαφηνίσεις όσον αφορά στις ελληνικές θέσεις και την ανώμαλη κατάσταση που προσπαθεί να δημιουργήσει η Τουρκία στο Αιγαίο.

(έλεγχος ασφαλούς εκτέλεσης πτήσεων) που της έχει ανατεθεί από τον ICAO.

Η αρμόδια αρχή κάθε χώρας (ΥΠΑ), μεριμνά για την ασφαλή, οικονομική και ταχεία ροή της εναερίου κυκλοφορίας. Ταυτόχρονα όμως, έχει εκχωρηθεί στις Υπηρεσίες αυτές και το δικαίωμα του αυστηρού ελέγχου τηρήσεως από τους αεροναυτιλομένους, όλων των κανόνων του ICAO. Στο πλαίσιο αυτό, επειδή οι κανόνες του ICAO είναι γενικοί, προς διευκόλυνση του έργου των Υπηρεσιών αυτών, τούς έχει εκχωρηθεί το δικαίωμα να θεσπίζουν εθνικούς συμπληρωματικούς κανόνες, οι οποίοι περιλαμβάνονται στην Έκδοση Πληροφοριών Αεροναυτιλίας (Aeronautical Information Publication – AIP) και πρέπει να τηρούνται εξίσου αυστηρά.

Τα όρια των FIR όλων των ευρωπαϊκών κρατών - μελών του ICAO, καθορίστηκαν με δύο σχέδια του Οργανισμού το 1952 και το 1958. Σύμφωνα με αυτά, το FIR Αθηνών καλύπτει από Δυσμάς τον εναερίο χώρο από το Ιόνιο Πέλαγος μέχρι το εξωτερικό όριο των τουρκικών χωρικών υδάτων προς Ανατολάς. Ειδικότερα, τα ανατολικά του όρια, προσδιορίζονται από την νοητή γραμμή που ξεκινά από τον Έβρο, διέρχεται μεταξύ των ελληνικών νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και των τουρκικών ακτών, συνεχίζει μεταξύ Δωδεκανήσου και νοτιοδυτικών ακτών της Τουρκίας και καταλήγει στο σημείο 3605B-3000A.

Βάσει των διατάξεων του ICAO, όλα τα αεροσκάφη που πρόκειται να πετάξουν εντός κάποιου FIR, πρέπει:

- α) να υποβάλουν σχέδιο πτήσεως.
- β) να αναφέρουν την θέση τους όταν διασταυρώνουν τα όρια του FIR.
- γ) να ακολουθούν τις οδηγίες των αρμοδίων

οργάνων ελέγχου εναερίου κυκλοφορίας.

Κάθε πτήση που δεν συμμορφώνεται με τους διεθνείς και εθνικούς κανόνες ελέγχου εναερίου κυκλοφορίας ή εισέρχεται στο FIR άνευ αδείας, συνιστά **παράβαση**.

Προβλήματα που δημιουργεί η Τουρκία: Μέχρι το 1974 η Τουρκία δεν είχε εκφράσει αντιρρήσεις επί των ορίων του FIR Αθηνών. Από δε το 1975, έπαυσε να εφαρμόζει τις υποχρεώσεις της κατά την εκτέλεση αεροπορικών ή αεροναυτικών ασκήσεων στο Αιγαίο. Τα προβλήματα που προκαλεί με αυτή την νέα πρακτική που υιοθέτησε, συνοψίζονται ως εξής:

- Υποβάλλει μεν στην ΥΠΑ το σχετικό αίτημα για την εκτέλεση ασκήσεων σε ορισμένες ημερομηνίες, ώρες και περιοχές του ΔΕΧ στο Αιγαίο, ζητώντας από αυτήν να προβεί στην έκδοση της σχετικής Αγγελίας (Notice To Airmen – NOTAM) που διανέμεται διεθνώς. Εν συνέχεια όμως, πολλές φορές αρνείται να συμμορφωθεί με τις τροποποιήσεις στις οποίες προβαίνει η ΥΠΑ για τεχνικούς λόγους. Τέτοιοι είναι ο επηρεασμός τερματικών περιοχών αεροδρομίων στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου, ο επηρεασμός περιοχών Πεδίων Βολής, οι παραβιάσεις του ΕΕΧ μεταξύ 6-10 ν.μ., ο εγκλωβισμός βραχονησίδων κ.λπ. Αυτές οι καταστάσεις που η ΥΠΑ επιδιώκει να αποφευχθούν, οφείλονται στο ότι η Τουρκία επίτηδες προβαίνει στον συγκεκριμένο σχεδιασμό των ασκήσεων, επιδιώκοντας να αμφισβητήσει ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα.

- Αρνείται να υποβάλει σχέδια πτήσεων για τα στρατιωτικά της αεροσκάφη που εισέρχονται στο FIR Αθηνών και πετούν στον ΔΕΧ, διότι ερμηνεύει κατά το δοκούν τις διατάξεις του ICAO υποστηρίζοντας αυθαίρετως ότι η υποχρέωση αυτή ισχύει μόνο

για τα αεροσκάφη πολιτικής αεροπορίας. Όμως, **σύμφωνα με απόφαση του ICAO, οι επιχειρήσεις των στρατιωτικών αεροσκαφών δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και ομαλή λειτουργία της αεροπλοΐας**, συμμορφούμενες κατά το μέγιστο πρακτικώς δυνατό, με τις διατάξεις του Παραρτήματος 2 «Διατάξεις Αέρος» της Συμβάσεως. Επίσης, **οι επιχειρήσεις στρατιωτικών αεροσκαφών ορίζεται ότι πρέπει να συντονίζονται με την υπηρεσία που ασκεί τον έλεγχο εναερίου κυκλοφορίας στην υπ' όψιν περιοχή**. Σημειώνεται ότι το Παράρτημα 2 ορίζει σαφώς ότι σχέδιο πτήσεως απαιτείται να υποβάλλεται:

- α) Για οποιαδήποτε πτήση απαιτείται χρησιμοποίηση των υπηρεσιών εναερίου κυκλοφορίας (χρήση αεροδιαδρόμων, τερματικών περιοχών κ.λπ.).
- β) Για οποιαδήποτε πτήση εντός συμβουλευτικού χώρου (Advisory Airspace).
- γ) Όταν η υπεύθυνη αρμόδια αρχή το ζητά για σκοπούς Έρευνας & Διασώσεως.
- δ) Για οποιαδήποτε πτήση διασχίζει διεθνή σύνορα.

Συμπεράσματα:

- Η Τουρκία δεν αποδέχεται στην Ελλάδα ΕΕΧ εύρους 10 αλλά 6 ν.μ. Η Ελλάδα υποστηρίζει ότι το εύρος του ΕΕΧ είναι θέμα εθνικής κυριαρχίας το οποίο δεν επιδέχεται συζητήσεως.
- Η Τουρκία δεν δέχεται το δικαίωμα της Ελλάδος να επεκτείνει τον ΕΕΧ σε 12 ν.μ. όπως έχει δικαίωμα.
- Η Τουρκία δεν αποδέχεται το αίτημα της Ελλάδος για υποβολή σχεδίων πτήσεων από τα στρατιωτικά της αεροσκάφη που ει-

Η παρουσία της ΠΑ
στο Αιγαίο επιβεβαιώνει
με τον καλύτερο τρόπο την
ελληνική αποφασιστικότητα
για υπεράσπιση των εθνικών
κυριαρχικών δικαιωμάτων.

σέρχονται στο FIR Αθηνών, με το αιτιολογικό ότι αυτό δεν προβλέπεται από τους κανόνες του ICAO. Η Ελλάδα θεωρεί ότι αυτό είναι επιβεβλημένο για λόγους ασφαλείας πτήσεων βάσει του Παραρτήματος 2 του κανονισμού του ICAO. Η τουρκική άρνηση αποσκοπεί απλώς στην αμφισβήτηση της αρμοδιότητας της ΥΠΑ στο FIR Αθηνών.

- Η Τουρκία κατηγορεί την Ελλάδα ότι διεκδικεί δικαιώματα κυριαρχίας στο FIR Αθηνών και ότι τα όρια του FIR αποτελούν τα όρια της χώρας στον αέρα! Η Ελλάδα απορρίπτει αυτή την κατηγορία, δηλώνοντας ότι απλώς, σε ορισμένα σημεία, τα όρια του FIR Αθηνών συμπίπτουν με τα ελληνικά σύνορα.
- Η Τουρκία θεωρεί ότι η αμυντική της δυνατότητα προς το Αιγαίο πάσχει, επειδή τα όρια του FIR Αθηνών αγγίζουν την τουρκική αιγιαλίτιδα ζώνη, με συνέπεια, κάθε αεροσκάφος που διέρχεται το FIR Αθηνών, να μπορεί να πλήξει με ευχέρεια τα τουρκικά παράλια... Η Ελλάδα απορρίπτει τον ισχυρισμό αυτό, θεωρώντας ότι η συγκεκριμένη τουρκική θέση αποσκοπεί στην διεύρυνση των ορίων του FIR Κωνσταντινουπόλεως προς Δυσμάς, μέχρι το μέσον περιπύου του Αιγαίου.

Γενικό συμπέρασμα: Η Τουρκία αμφισβητεί την δικαιοδοσία της Ελλάδος στον έλεγχο πτήσεων εντός του FIR Αθηνών. Η τουρκική ενέργεια είναι εντελώς αυθαίρετη αφού το ζήτημα εμπίπτει στην δικαιοδοσία του ICAO που έχει ορίσει ως υπεύθυνη την ελληνική ΥΠΑ.

ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ

Μαχητικά αεροσκάφη της Τουρκίας εισέρχονται στο FIR Αθηνών αιφνιδιαστικά ή προγραμματισμένα με πτήσεις COMAO,

τόσο σε δεσμευμένες με NOTAM περιοχές ασκήσεων, όσο και εκτός αυτών, χωρίς ενημέρωση της ΥΠΑ.

Συγκεκριμένα, η Τουρκία:

- Υποβάλλει πληθώρα αιτήσεων στην ΥΠΑ, αλλά και προβαίνει σε αυθαίρετες και κατά παράβαση κάθε κανόνος Διεθνούς Δικαίου δέσμευση εκτεταμένων και για μεγάλο χρονικό διάστημα περιοχών στο Αιγαίο, προς εκτέλεση αεροναυτικών ασκήσεων.
- **Οι περιοχές αυτές, κατά τεκμήριο δεν χρησιμοποιούνται.**
- Εκμεταλλεύεται τις ασκήσεις του NATO στο Αιγαίο για να πετύχει εντονότερη παρουσία των δυνάμεών της στην περιοχή αυτή. Μέσω αυτών, προσπαθεί να ερμηνεύσει και να εκμεταλλευτεί κάποιες NATOϊκές ρυθμίσεις ή και διαδικασίες προς όφελός της, προκειμένου να αποκτήσει τον επιχειρησιακό έλεγχο του εναερίου χώρου του Αιγαίου.
- Εκτελεί συχνά παραβάσεις του FIR Αθηνών και παραβιάσεις του EEX. Πολλές φορές δε, επιχειρεί εσκεμμένα υπέρπτηση άνωθεν ελληνικών νησιών.
- **Κατευθύνει τα μαχητικά της αεροσκάφη εναντίον ελληνικών αεροσκαφών που ίπτανται στα ανατολικά όρια του FIR Αθηνών.**
- Εκτελεί φωτογραφικές αποστολές κατά ζωτικών ελληνικών στόχων στα ελληνικά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και την Κρήτη.

Αντιμετώπιση: Το ΑΤΑ επιτηρεί σε 24ωρη βάση τον εναέριο χώρο σε όλο το FIR Αθηνών, με όλα τα διατιθέμενα μέσα για έγκαιρη αποκάλυψη των ιχνών ξένης εθνικότητας, τα οποία εισέρχονται χωρίς άδεια ή χωρίς να τηρούν τους κανόνες και διαδικασίες του ICAO και AIP Greece. Για την εξασφάλιση των εθνικών συμφερόντων, αντιμετωπίζει έγκαιρα και με αποτελεσματικότητα τις παραβάσεις

του FIR Αθηνών και τις παραβιάσεις του EEX σε περίοδο ειρήνης ή εντάσεως.

ΑΝΑΛΥΣΗ - ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Την χρησιμότητα της έγκυρης ενημερώσεως από πλευράς ΓΕΕΘΑ, ανέδειξε η συζήτηση που ακολούθησε. Εθίγησαν ζητήματα Εθνικής Στρατηγικής, Αποτροπής καθώς και Επιχειρησιακά και Τακτικά θέματα από την καθημερινή αντιμετώπιση των τουρκικών προκλήσεων, επί των οποίων η κοινή γνώμη δεν έχει σαφή γνώση.

Ο Εκπρόσωπος Τύπου ΓΕΕΘΑ Συνταγματάρχης (ΤΘ) Δημήτριος Μπονώρας διευκρίνισε την **διαφορά μεταξύ πολιτικής και στρατιωτικής διαχείρισεως μιας καταστάσεως**. Η πρώτη περιλαμβάνει μία κλιμάκωση. Η κατάσταση πρέπει να αντιμετωπιστεί στρατιωτικά, όταν πλέον έχει επέλθει κατάσταση κρίσεως, η οποία βρίσκεται πολύ κοντά στα όρια με μία κατάσταση θερμού επεισοδίου. **Το αν θα γίνει μετάβαση από την πολιτική στην στρατιωτική αντιμετώπιση, είναι μια στρατηγική απόφαση η οποία ανήκει στην πολιτική ηγεσία και λαμβάνεται μέσω του αρμοδίου συλλογικού οργάνου, το ΚΥΣΕΑ.**

Ως εκ τούτου, καθίσταται αντιληπτό ότι **εν καιρώ ειρήνης, η αντιμετώπιση της τουρκικής προκλητικότητας γίνεται μέσω πολιτικής διαχείρισεως**. Αυτή λειτουργεί με διπλωματικά μέτρα και πολιτικούς σχεδιασμούς ενώ, όσον αφορά στην ένοπλη ισχύ, προβλέπει την συνεχή παρουσία και διεκδίκηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων όσον αφορά στον EEX, στα εθνικά χωρικά ύδατα και στο εθνικό έδαφος, μέσω των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Η παρουσία των τελευταίων, καταδεικνύει την αποφασιστικότητα υπερασπίσεως των κυ-

ριαρχικών δικαιωμάτων και αποκρούσεως κάθε παράνομου εισβολέα.

Σε περιόδους κρίσεως, θερμών επεισοδίων ή πολεμικής αναμετρήσεως, η στρατιωτική διαχείριση γίνεται βάσει των Εθνικών Κανόνων Εμπλοκής (ΕΚΕ) και των υφισταμένων Πολεμικών Σχεδίων.

Αυτά αναφέρονται προκειμένου να δοθεί μία «απάντηση» όσον αφορά στο «εύκολο ερώτημα» περί απουσίας πιο δυναμικής στρατιωτικής αντιμετώπισης, με καταρτίσεις τουρκικών αεροσκαφών κ.λπ. Θα ήταν απλουστευτικό, απλοϊκό ή επιπόλαιο να υποστηριχθεί ότι μία μεμονωμένη δυναμική αντιμετώπιση ή ενέργεια θα μπορούσε να επιλύσει το ζήτημα. **Μία μεμονωμένη ενέργεια που δεν βασίζεται σε στρατηγικό σχεδιασμό ή σε ένα πολιτικό υπόβαθρο, εκτιμάται ότι δεν μπορεί να αποφέρει αποτελέσματα.** Είναι διεθνώς αναγνωρισμένο ότι η αποτροπή πρέπει πάντα να λειτουργεί μέσα από έναν πλήρως οργανωμένο αμυντικό μηχανισμό που υλοποιεί μία αμυντική στρατηγική. Διακηρυγμένη θέση της Ελλάδος, χώρας προηγμένης κοινωνίας, ανήκουσα στην ΕΕ, συμμετέχουσα σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς, σεβόμενης πλήρως το Διεθνές Δίκαιο, είναι η **μη χρήση και η μη απειλή χρήσεως βίας ως μέσον επιλύσεως διαφορών.** Αυτό είναι το σημαντικότερο στοιχείο που επιδρά και καθορίζει την εφαρμοζόμενη στρατηγική αντιμετώπισης των τουρκικών παρανό-

Το προσωπικό της ΠΑ επιτελεί ένα θαυμάσιο έργο, προβαίνοντας σε σοβαρές προσωπικές θυσίες για το κοινό καλό των Ελλήνων. Γι' αυτό και η κοινή γνώμη το κατατάσσει πολύ ψηλά.

μων δραστηριοτήτων εν καιρώ ειρήνης. Ως εκ τούτου, η τουρκική εναέρια δραστηριότητα απαιτείται και αντιμετωπίζεται άμεσα με την χρήση της ενόπλου ισχύος, στην συγκεκριμένη περίπτωση της ΠΑ. Όμως, σε περίοδο ειρήνης, η δράση της ΠΑ λαμβάνει υπ' όψιν κάποιες πρόνοιες. **Βασική πρόνοια είναι αφενός η απαραίτητη άμεση αντιμετώπιση κι επίδειξη παρουσίας στον ΕΕΧ και το FIR Αθηνών αλλά, υπό την προϋπόθεση ότι δεν αυξάνει την ένταση στην περιοχή.** Επιπροσθέτως, η ευρύτερη στρατηγική θεώρηση επιτάσσει ότι η χρήση των στρατιωτικών οργάνων θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην δημιουργεί κάποιο τελεσμένο γεγονός του οποίου η άρση δεν θα είναι δυνατή. Πρέπει δηλαδή, σύμφωνα με την στρατηγική αντίληψη, μετά την χρήση του στρατιωτικού οργάνου να αφήνεται ένα περιθώριο στην πολιτική ηγεσία να έχει ευελιξία επιλογών.

Κατά συνέπεια, σε καιρό ειρήνης, η επιλογή δυναμικής αντιμετώπισης των τουρκικών προκλήσεων, προϋποθέτει αλλαγή της υπάρχουσας πολιτικής και υιοθέτηση μιας σκληρής πολιτικής αντιπαραθέσεως.

Σύμφωνα με τους επιτελείς του ΓΕΕΘΑ, τα ανωτέρω, δεν πρέπει να οδηγούν σε εσφαλμένες εντυπώσεις περί ανυπαρξίας θεωρητικών επεξεργασιών σε στρατιωτικό, πέρα από

το πολιτικό, επίπεδο, για την πορεία κι εξέλιξη των τουρκικών προκλήσεων. Ακριβώς επειδή υπάρχει αυτή η θεωρητική ανάλυση, η αντιμετώπιση της τουρκικής δραστηριότητας γίνεται μελετημένα, ανεξαρτήτως εάν αυτό δεν είναι διακριτό από κάποιον τρίτο μη ειδικό. Όπως ελέγχθη χαρακτηριστικώς, η επίθεση είναι άκρως γοητευτική για έναν τρίτο παρατηρητή, όμως αυτό που υπερτερεί της επιθέσεως είναι η άμυνα. Υπ' αυτό το πρίσμα, διαχρονικώς, οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις έχουν σχεδιάσει έναν τρόπο άμυνας που ανταποκρίνεται κατ' αποκλειστικότητα σε αυτή την ιδιαίτερη κατάσταση που αντιμετωπίζεται με την Τουρκία.

Αναφορικώς με την επιχειρησιακή σχεδίαση, είναι προφανές ότι δεν είναι εύκολο να γίνει αυτή αντιληπτή σε μη ειδικούς. Οι Ένοπλες Δυνάμεις λειτουργούν βάσει των ΕΚΕ, που αποτελούν πολιτική απόφαση επιπέδου ΚΥΣΕΑ. Οι ΕΚΕ τροποποιούνται διαρκώς προκειμένου να καλύπτονται όλα τα ενδεχόμενα και οι νέες καταστάσεις που προκύπτουν. **Βάσει των ΕΚΕ λειτουργεί και στον καιρό της ειρήνης η Αναχαίτιση της ΠΑ, όσον αφορά στις πρακτικές προσεγγίσεις και στις καθημερινές εφαρμοζόμενες διαδικασίες.**

Σε αντίθεση με την γενική εικόνα που μπορεί να επικρατεί για την αντιμετώπιση των καθημερινών τουρκικών προκλήσεων

(ζήτημα ρουτίνας) ο Σμήναρχος (ΕΑ) Παύλος Χρήστου τόνισε ότι η **επιχειρησιακή σχεδίαση είναι μία πολύ ζωντανή υπόθεση** που εκτελείται ανελλιπώς, σε συνδυασμό με την καθημερινή εκτίμηση της καταστάσεως. Ενώ στον απλό θεατή μπορεί να φαίνεται ότι η ΠΑ δεν πράττει κάτι διαφορετικό, αυτό δεν ισχύει. Σε επιτελικό επίπεδο γίνεται επεξεργασία των δεδομένων, εκτίμηση της καταστάσεως, αξιολόγηση και λήψη μέτρων, μέσα από συζητήσεις στις οποίες συχνά υπάρχουν διαφωνίες μεταξύ των επιτελών, για τις επιβεβλημένες τροποποιήσεις κ.λπ.

Προκειμένου να γίνει αντιληπτό αυτό, αναφέρθηκε ότι **οι υπερπτήσεις τουρκικών αεροσκαφών που παρατηρούνται τα τελευταία έτη, συνιστούν σοβαρό στοιχείο ποιοτικής αναβαθμίσεως των προκλήσεων**. Αυτό απαιτήσε κι έγιναν τροποποιήσεις, τόσο σε επίπεδο γενικότερης στρατηγικής όσο και σε επίπεδο τακτικής αναχαιτίσεως. Παραδείγματα προσαρμογής - τροποποιήσεως της ελληνικής αντιδράσεως προκειμένου να ανταποκριθεί πιο δυναμικά σε αυτό το νέο στοιχείο, είναι ενδεικτικώς:

- Η απογείωση περισσότερων αεροσκαφών ετοιμότητας.
- Η μετάβαση από πριν (όταν υπάρχει έγκαιρη προειδοποίηση) ελληνικών αεροσκαφών στην περιοχή ενδιαφέροντος για εγκατάσταση CAP.
- Η εντολή αναχαιτίσεως των τουρκικών

Ο κυρίαρχος στον εναέριο χώρο του Αιγαίου, δεν παύει να είναι η ΠΑ και ο Έλληνας αεροπόρος, όσο και αν προσπαθήσει η άλλη πλευρά. (Ιωάννης Λέκκας)

αεροσκαφών που εκτελούν υπέρπτηση, όσο χαμηλά και αν αυτά πετούν.

Το τελευταίο ενέχει αυξημένους κινδύνους για όλους τους εμπλεκόμενους. Με αυτό τον τρόπο όμως, επιμένοντας και ακολουθώντας τον εισβολέα ακόμη και σε χαμηλά ύψη, τα ελληνικά πληρώματα περνούν το δυναμικό μήνυμα στον καταδικωμένο πως ό,τι κι αν κάνει, η ΠΑ βρίσκεται εκεί και τον έχει στο «σκοπευτικό».

Σε καμία λοιπόν περίπτωση, η αντιμετώπιση της Τουρκικής Αεροπορίας δεν είναι μια «καθημερινότητα». Μπορεί να δείχνει έτσι, αλλά δεν είναι. Σημειώνεται δε ότι σύμφωνα με τους επιτελείς, πιθανώς να είναι και θετικό ότι έτσι δείχνει εκ πρώτης.

Η αίσθηση ή άποψη ότι η Τουρκία δεν υπολογίζει την ελληνική αντίδραση στις εισόδους των τουρκικών αεροσκαφών στο FIR Αθηνών, απορρίπτεται. Αυτό δεν είναι καθόλου βέβαιο. Για την ακρίβεια, **ποιορθή είναι η εκτίμηση ότι η Τουρκία δείχνει να μην την υπολογίζει. Δεν είναι βέβαιο ότι δεν την υπολογίζει.**

Συνοψίζοντας, με την παρουσία των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων και ιδίως της ΠΑ, ανεξαρτήτως πως την αντιλαμβάνεται ο καθένας, επιδιώκεται η αποτροπή κάποιων συμπεριφορών από την Τουρκία. Και είναι βάσιμο να λεχθεί, δίχως να υπεισελθούμε

σε λεπτομέρειες, ότι **ήδη κάποιες συμπεριφορές της Τουρκίας αποτρέπονται.**

Ως προς το καθεστώς του Αιγαίου και τα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα, συγκεκριμένα τον ΕΕΧ και τα χωρικά ύδατα, ορισμένοι **κύκλοι προσπαθούν να καλλιεργήσουν την εντύπωση ότι η περίπτωση της Ελλάδος, με την διαφορά εύρους μεταξύ ΕΕΧ (10 ν.μ.) και χωρικών υδάτων (6 ν.μ.) συνιστά «παγκόσμια ανωμαλία».** Αυτή η θέση έχει αρχίσει να εμφανίζεται και στα ελληνικά ΜΜΕ, ως δήθεν μομφή ξένων προς τους Έλληνες αρμοδίους, αποτελώντας, κατ'επέκταση, ισχυρή πίεση του διεθνούς παράγοντος προς την Αθήνα, για υποχώρηση και διαπραγμάτευση επί των κυριαρχικών της δικαιωμάτων.

Οι διευκρινίσεις των επιτελών του ΓΕΕΘΑ, καταρρίπτουν κάθε παρεξήγηση ή παρερμηνεία αυτής της έντεχνης «προπαγάνδας». Από τον Σμήναρχο (ΕΑ) Χρήστον εξηγήθηκε ότι υπάρχουν πολλές χώρες με ανάλογα καθεστώτα. Σε κάθε περίπτωση, είναι δικαίωμα της κάθε χώρας να ορίζει τέτοια ζητήματα, δίχως να παραβιάζει το Διεθνές Δίκαιο, όπως συμβαίνει και με την Ελλάδα. Στην δε ΕΕ, οι πρόνοιες της ελληνικής νομοθεσίας περί ΕΕΧ και χωρικών υδάτων, είναι απολύτως σεβαστές και ποτέ δεν έχει εγερθεί ζήτημα. Γίνεται αποδεκτό και σεβαστό, ότι δηλώνει η κάθε χώρα.

Η επιχειρησιακή σχεδίαση από πλευράς ΠΑ για την βέλτιστη αντιμετώπιση των τουρκικών προκλήσεων, είναι μία πολύ ζωντανή υπόθεση, σε καθημερινή βάση.

Σε επίπεδο NATO, αναφέρθηκε η ύπαρξη στην ορολογία του όρου "NATO Air Space", που προέβλεπε ανέκαθεν πως ταυτίζεται με τα χωρικά ύδατα. Από την στιγμή που η Ελλάδα είχε δηλώσει στο NATO για σκοπούς «αεροπλοΐας και αστυνομώσεως εναερίου χώρου» χωρικά ύδατα 10 ν.μ., σύμφωνα με το Π.Δ. του 1931, δεν υφίσταται κανένα απολύτως θέμα.

Εδώ γίνεται η διευκρίνιση ότι **το συγκεκριμένο Π.Δ., αναφερόμενο σε σκοπούς «αεροπλοΐας και αστυνομώσεως εναερίου χώρου» επάνω από χωρικά ύδατα, ορίζει αυτομάτως τον ΕΕΧ σε 10 ν.μ. και καλύπτει πλήρως τα ζητήματα εθνικής κυριαρχίας.** Η πρόβλεψη αυτή δε, συμβαδίζει πλήρως και με την Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982, όπου γίνεται αναφορά σε ταύτιση χωρικών υδάτων με τον ΕΕΧ! Όπως ελέγχθη χαρακτηριστικώς, αυτοί που κατήρτισαν το Π.Δ. του 1931, ήταν αρκετά σοφοί, διότι με αυτό τον τρόπο επιλύονται και ζητήματα Έρευνας & Διασώσεως. Το αν λοιπόν το NATO ορισμένες φορές «κάνει πως δεν καταλαβαίνει» την ελληνική θέση των 10 ν.μ., επειδή για σκοπούς ακτοπλοΐας ο ελληνικός νόμος προβλέπει χωρικά ύδατα 6 ν.μ., είναι άλλο θέμα και άλλο κεφάλαιο.

Σε κάθε περίπτωση, δεν υπάρχει καμμία παραδοξότητα στις ελληνικές θέσεις. Αντιθέτως, παρατέθηκαν παραδείγματα έντονων αντιφάσεων στις τουρκικές θέσεις.

Κατ' αρχάς, **δεν υπάρχει καμμία χώρα στην οποία τα στρατιωτικά αεροσκάφη να μην καταθέτουν σχέδια πτήσεως.** Ο Σμήναρχος (ΕΑ) Χρήστου ανέφερε ως πα-

ράδειγμα την εμπειρία του από επίσκεψη στην υπηρεσία εναερίου κυκλοφορίας της Γαλλίας, η οποία κρίνει επιβεβλημένη την πιστή τήρηση του σχεδίου πτήσεως απ' όλα ανεξαρτήτως τα αεροσκάφη και μάλιστα, δειγματοληπτικώς, εάν απαιτηθεί, αναχαιτίζονται ακόμη και πολιτικά αεροσκάφη! **Σε όλες τις επαφές τους με ξένους συναδέλφους, οι Έλληνες αξιωματικοί διαπιστώνουν πως δεν υπάρχει καμμία απολύτως αμφισβήτηση όσον αφορά την υποχρέωση των στρατιωτικών αεροσκαφών να υποβάλλουν σχέδια πτήσεως. Αντιθέτως, θεωρούν παράλογη την τουρκική θέση!** Σημειώθηκε δε ότι στον ICAO υφίσταται ad hoc διαδικασία - δικαστήριο για την επίλυση ζητημάτων, πλην όμως η Τουρκία δεν έχει προσφύγει για κανένα από τα θέματα που εγείρει, κάτι το οποίο αποκαλύπτει την πλήρη νομική αδυναμία των θέσεών της! Η Ελλάδα λοιπόν, δεν πράττει τίποτα διαφορετικό απ' ό,τι πράττουν και οι άλλες χώρες, όσον αφορά στις αρμοδιότητες επί θεμάτων εναερίου κυκλοφορίας.

Στο σημείο αυτό ελέγχθη ότι στις περιπτώσεις που τουρκικά μαχητικά αεροσκάφη συμμετέχουν με τρίτες χώρες σε ασκήσεις, υποβάλλουν κανονικά σχέδια πτήσεως... Αυτό καθιστά ακόμη πιο κραυγαλέα την αντίφαση της τουρκικής συμπεριφοράς έναντι της Ελλάδος.

Οι έντονες αντιφάσεις της τουρκικής συμπεριφοράς είναι γνωστές στο NATO, του οποίου καμμία χώρα - μέλος δεν διανοείται πτήση στρατιωτικών αεροσκαφών της δίχως την υποβολή σχεδίου πτήσεως. Κατά συνέπεια, ο χαρακτηρισμός του «γραφικού»

που αποδίδεται από ορισμένους στις ελληνικές διαμαρτυρίες προς το NATO, δεν ισχύει και καλλιεργείται εκ του πονηρού.

Η ανάλυση των επιτελών φώτισε και μία άλλη διάσταση, όσον αφορά στις αναχαιτίσεις από την ΠΑ. Ανεξαρτήτως των όποιων ελληνικών υποχρεώσεων, έναντι του ICAO για την ασφάλεια της αεροπλοΐας στο FIR Αθηνών, υπάρχει και η **Περιοχή Αεράμυνας της Ελλάδος**, η οποία ορίζεται σε εθνικό επίπεδο και δεν υπάρχει καμμία υποχρέωση δηλώσεώς της σε κανέναν οργανισμό. Σε αυτήν, η Ελλάδα για σκοπούς εθνικής ασφαλείας, ασκεί διαρκώς επιτήρηση προκειμένου να αποτρέψει οιαδήποτε περίπτωση αιφνιδιασμού από εχθρική στρατιωτική ενέργεια. **Κατά συνέπεια, ανεξαρτήτως κανόνων ICAO, οποιοδήποτε άγνωστο ίχνος εισέρχεται στην Περιοχή Αεράμυνας της χώρας, πρέπει κατ' αρχήν να αναγνωρίζεται, προκειμένου να γίνει μια διευκρίνιση ως προς τις προθέσεις του και να μην υποστεί η χώρα στρατηγικό αιφνιδιασμό.** Εάν επί παραδείγματι πρόκειται για στρατιωτικό αεροσκάφος που μεταφέρει όπλα, από το είδος των οποίων προσδιορίζονται σε μεγάλο βαθμό οι προθέσεις του, γίνεται και η ανάλογη ενεργοποίηση του συστήματος συναγερμού.

Συνοψίζοντας, αυτό που είναι σαφές και δεν πρέπει ποτέ να λησμονείται, είναι ότι **οι παράνομες ενέργειες της Τουρκίας στον χώρο του Αιγαίου, δεν έχουν παράξει κανένα νομικό αποτέλεσμα όσον αφορά στο Status Quo.** Σε κανέναν διεθνή οργανισμό, δεν υπάρχει ανταπόκριση προς τις αυθαίρετες θέσεις της Τουρκίας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΓΕΕΘΑ/ΔΑΕΡ

Η Διεύθυνση Αεράμυνας (ΔΑΕΡ) είναι μία από τις νεότερες διευθύνσεις του ΓΕΕΘΑ, η οποία δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει τις αυξημένες αρμοδιότητες του Α/ΓΕΕΘΑ επί θεμάτων Αεράμυνας. Ο Διευθυντής ΔΑΕΡ Ταξίαρχος (I) Ευάγγελος Τουρνάς, ένας αξιωματικός με περισσότερα από 20 χρόνια στις αναχαιτίσεις, παραχώρησε μία ενδιαφέρουσα συνέντευξη επί θεμάτων αρμοδιότητός του.

Επιμέλεια ΣΑΒΒΑΣ Δ. ΒΛΑΣΣΗΣ

ΔΙ: Ποια είναι η αποστολή της Διεύθυνσης Αεράμυνας του ΓΕΕΘΑ κ. Διευθυντά;

Δ/ΔΑΕΡ: Η Διεύθυνση Αεράμυνας (ΔΑΕΡ) δημιουργήθηκε το 2002 μετά την τροποποίηση του Νόμου 2292/95, από το Ν. 2984/02, σύμφωνα με τον οποίο μεταβιβάστηκε στον Α/ΓΕΕΘΑ η επιχειρησιακή διοίκηση των Μειζόνων Επιχειρησιακών Σχηματισμών συμπεριλαμβανομένου και του ΑΤΑ. Σύμφωνα με το Νόμο αυτό και σχετική απόφαση του ΣΑΜ, ο Α/ΓΕΕΘΑ είναι υπεύθυνος για τη σχεδίαση της Αεράμυνας της χώρας, τη διεύθυνση των επιχειρήσεων αεράμυνας, καθώς και για την ενάσκηση της επιχειρησιακής διοίκησης του ΑΤΑ και των μονάδων του. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε η ΔΑΕΡ υπό τον Α' Κλάδο/ΓΕΕΘΑ, με ανάλογη στελέχωση, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις αυξημένες αρμοδιότητές του Α/ΓΕΕΘΑ επί της αεράμυνας.

Η ΔΑΕΡ στο πλαίσιο της αποστολής της χειρίζεται ένα ευρύ φάσμα εξειδικευμένων θεμάτων, που έχουν να κάνουν με την Αεράμυνα της χώρας και αφορούν και στους τρεις Κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων. Για το σκοπό αυτό συνεργάζεται στενά με τα τρία Γενικά Επιτελεία και διαμορφώνει εισηγήσεις προς την ιεραρχία για τη σχεδίαση της Αεράμυνας της χώρας και τις διακλαδικές επιχειρήσεις αεράμυνας. Επίσης, σε συνεργασία με το ΓΕΑ, διαμορφώνει εισηγήσεις επί της πολιτικής αντιμετώπισης των παραβιάσεων του Εθνικού Εναερίου Χώρου και των παραβάσεων κανόνων εναερίας κυκλοφορίας, καθώς επίσης παρακολουθεί και τηρεί στατιστικά στοιχεία για τις παραβάσεις - παραβιάσεις της Τουρκικής Αεροπορίας στο Αιγαίο.

ΔΙ: Μπορείτε να μάς σκιαγραφήσετε το γενικό περίγραμμα του καθεστώτος και των ζητημάτων εναερίου χώρου και FIR, καθώς και την εφαρμογή του στην Ελλάδα;

Δ/ΔΑΕΡ: Εθνικός Εναέριος Χώρος (ΕΕΧ) είναι ο χώρος πάνω από την ξηρά και τα χω-

ρικά ύδατα, στον οποίο ένα κράτος ασκεί το δικαίωμα της κυριαρχίας. Με το Π.Δ. 6/18-9-1931 καθορίστηκε ότι «Το πλάτος της ζώνης των ελληνικών χωρικών υδάτων, για σκοπούς αεροπλοΐας και αστυνόμευσης εναερίου χώρου, εκτείνεται στα 10 ναυτικά μίλια από τις ακτές». Το Π.Δ. αυτό έχει περιληφθεί στη γνωστή δημοσίευση τον ΟΗΕ του 1956, που περιέχει τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών-μελών για την αιγιαλίτιδα ζώνη. Επισημαίνω ότι, ο ελληνικός νόμος που καθιέρωσε το πλάτος των χωρικών υδάτων στα 6 ναυτικά μίλια ψηφίστηκε το 1936, δηλαδή 5 χρόνια αργότερα. Η Τουρκία αποδέχθηκε αυτή τη ρύθμιση μέχρι το 1974, δηλαδή επί 44 ολόκληρα χρόνια, οπότε και άρχισε τις αμφισβητήσεις της, δηλώνοντας ότι αναγνωρίζει ως εναέριο χώρο της Ελλάδας τα 6 ναυτικά μίλια, δηλαδή αυτόν που ταυτίζεται με το εύρος των χωρικών μας υδάτων. Επίσης, η Τουρκία αμφισβητεί την κυριαρχία της χώρας μας σε γεωγραφικούς σχηματισμούς νήσων του Αιγαίου που χαρακτηρίζει «γκρίζες ζώνες», με την αιτιολογία ότι δεν παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα ρητά με συνθήκες, αμφισβητώντας εμπράκτως την ισχύ και εγκυρότητα των Συνθηκών του Μοντρέ (1936), της Λωζάνης (1923) και των Παρισίων (1947).

Όμως, στο FIR Αθηνών υπάρχει και Διεθνής Εναέριος Χώρος, ο οποίος διέπεται από τις διεθνείς διατάξεις της Συνθήκης του ICAO (International Civil Aviation Organization). Σύμφωνα με αυτή τη κρατικά αεροσκάφη (στρατιωτικά), όπως και τα πολιτικά, για να πετάξουν σε Διεθνή Εναέριο Χώρο, η ευθύνη του οποίου έχει ανατεθεί από τον ICAO σε συγκεκριμένη αρχή (στην περίπτωση του FIR Αθηνών, την ευθύνη έχει η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας της Ελλάδος), θα πρέπει να καταθέσουν σχέδιο πτήσης. Η Τουρκία αρνείται να υποβάλλει σχέδια πτήσεων για τα στρατιωτικά της αεροσκάφη που εισέρχονται στο FIR Αθηνών και χρησιμοποιούν τον

Ο Δ/ΔΑΕΡ Ταξίαρχος (I) Ευάγγελος Τουρνάς.
«Η Τουρκική Αεροπορία δεν πετυχαίνει τίποτα»!

Διεθνή Εναέριο Χώρο του Αιγαίου, με την αιτιολογία, ότι η υποχρέωση υποβολής σχεδίου πτήσης ισχύει μόνο για τα αεροσκάφη της πολιτικής αεροπορίας. Η τουρκική θέση είναι σαφώς αντίθετη με τις διατάξεις του ICAO, καθόσον, σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ICAO, οι επιχειρήσεις των στρατιωτικών αεροσκαφών δεν θα θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την αποτελεσματική λειτουργία της αεροπλοΐας και κατά το μέγιστο πρακτικώς δυνατόν θα συμμορφώνονται με τις διατάξεις του Παραρτήματος 2 («κανόνες αέρος») της Σύμβασης.

ΔΙ: Περιγράψτε μας την τουρκική προκλητικότητα στο Αιγαίο, όπως εκδηλώνεται σήμερα.

Δ/ΔΑΕΡ: Η Τουρκία από το 1974 αναπτύσσει έντονη δραστηριότητα στο Αιγαίο, που έχει ως στόχο την ανατροπή του υφιστάμενου καθεστώτος (Status Quo). Η δραστηριότητα αυτή εκτείνεται τόσο στον πολιτικοδιπλωματικό, όσο και στον στρατιωτικό τομέα, με τη χρησιμοποίηση κυρίως αεροπορικών δυνάμεων σε καθημερινή σχεδόν βάση στο χώρο αυτό, χωρίς να τηρεί τους διεθνείς κανόνες, όπως σας είπα αναλυτικά προηγουμένως. Ειδικότερα, η Τουρκία χρησιμοποιεί τις αεροπορικές της δυνάμεις ως μοχλό πίεσης για επίτευξη των στόχων της εξωτερικής της πολιτικής, με συγκεκριμένες μεθόδους και τακτικές. Συγκεκριμένα, μαχητικά της αεροσκάφη εισέρχονται στο FIR Αθηνών, τόσο σε δεσμευμένες με διεθνή αγγελία περιοχές ασκήσεων (NOTAM-Notification to Airmen) εγκεκριμένες από την ΥΠΑ, όσο και εκτός αυτών, χωρίς ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών εναερίας κυκλοφορίας. Επίσης, υποβάλλει πληθώρα αιτήσεων, αλλά και προβαίνει σε αυθαίρετη και κατά παράβαση κάθε κανόνα διεθνούς δικαίου,

«Έχουμε, θα έλεγα τα πλέον αξιόμαχα πληρώματα, αφού καθημερινά παίρνουν μέρος σε αυτόν τον ακήρυχτο πόλεμο στο Αιγαίο. Αποδεικνύουν καθημερινά την ικανότητά τους, την επαγγελματική τους κατάρτιση, ακόμη και στο εξωτερικό».

δέσμευση εκτεταμένων περιοχών του Αιγαίου (αυθαίρετες NOTAM – μη εγκεκριμένες από την ΥΠΑ), για μεγάλα χρονικά διαστήματα, για εκτέλεση αεροναυτικών ασκήσεων, οι οποίες συνήθως δεν χρησιμοποιούνται. Όπως ήδη γνωρίζετε από την καθημερινή ενημέρωση που σας γίνεται από τον εκπρόσωπο Τύπου του ΓΕΕΘΑ, εκτελεί καθημερινά παραβάσεις των κανόνων εναέριας κυκλοφορίας, εισερχόμενη χωρίς κατάθεση flight plan στο FIR Αθηνών και παραβιάζοντας τερματικές περιοχές των αεροδρομίων των νήσων του Ανατολικού Αιγαίου, καθώς επίσης, πραγματοποιεί παραβιάσεις του Ελληνικού ΕΕΧ, πολλές φορές δε, επιχειρεί εσκεμμένη υπέρπτηση άνωθεν ελληνικών μικρονήσων και βραχονησίδων, ιδιαίτερα δε των νήσων Αγαθονήσι, Φαρμακονήσι και Φούρνοι.

ΔΙ: Ποια είναι η ελληνική ανταπόκριση στις τουρκικές προκλήσεις;

Δ/ΔΑΕΡ: Όπως είπα, ο Α/ΓΕΕΘΑ είναι υπεύθυνος για την Αεράμυνα της χώρας, ενώ ο Αρχηγός της Τακτικής Αεροπορίας (ΑΤΑ) έχει ορισθεί ως Διοικητής Αεράμυνας. Στο πλαίσιο λοιπόν, της αποστολής του, το ΑΤΑ επιτρέπει σε 24ωρη βάση τον εναερίο χώρο, σε όλο το FIR Αθηνών, με όλα τα διατιθέμενα μέσα, για έγκαιρη αποκάλυψη ιχνών ξένης εθνικότητας, τα οποία εισέρχονται χωρίς άδεια ή χωρίς να τηρούν τους κανόνες και διαδικασίες του ICAO και του AIP Greece. Επίσης, αντιμετωπίζει έγκαιρα και με αποτελεσματικότητα τις παραβάσεις του FIR Αθηνών και τις παραβιάσεις του ΕΕΧ, ώστε να εξασφαλίζονται τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας.

Για την υλοποίηση της αποστολής του,

το ΑΤΑ εκτελεί τις λειτουργίες της **επιτήρησης του εναερίου χώρου**, με τα ραντάρ του Συστήματος Αεροπορικού Ελέγχου (ΣΑΕ), σε όλο το FIR Αθηνών και πέραν αυτού, επί 24ωρου βάσεως. Με τον τρόπο αυτό αποκαλύπτει και παρακολουθεί κάθε ίχνος (ιπτάμενο αντικείμενο), που βρίσκεται εντός των δυνατοτήτων και της εμβέλειας των ραντάρ του. Επίσης, κάνει **διευκρίνιση των ιχνών**, δηλαδή, αναγνωρίζει κάθε ιπτάμενο αντικείμενο (Identification), που εντοπίζεται με ηλεκτρονικά ή άλλα μέσα και το χαρακτηρίζει με μια συγκεκριμένη ταυτότητα. Η ταχεία και ορθή διευκρίνιση όλων των ιχνών που αποκαλύπτονται από το ΣΑΕ, αποτελεί ζωτικό και πρωταρχικό παράγοντα για την παροχή έγκαιρης προειδοποίησης και την αποτελεσματική αντιμετώπιση κάθε διείσδυσης στον ΕΕΧ.

Για την έγκαιρη αναγνώριση ή αντιμετώπιση αγνώστων ιχνών, που εισέρχονται εντός του FIR Αθηνών, το ΑΤΑ τηρεί σε ετοιμότητα αεροσκάφη αναχαίτισης (**Readiness**), που καλύπτουν όλη την επικράτεια σε καθημερινή και 24ωρη βάση. Με αυτά τα αεροσκάφη εκτελεί, σύμφωνα με τα Εθνικά Σχέδια, τις προβλεπόμενες αεροπορικές επιχειρήσεις αεράμυνας, για αντιμετώπιση των παραβάσεων - παραβιάσεων, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται πάντα ο Αντικειμενικός Σκοπός και να φαίνεται η αποφασιστικότητα της χώρας μας, για την υποστήριξη των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων, χωρίς προκλήσεις. Δηλαδή, απογειώνει, με διαδικασίες ταχείας απογείωσης, τα αεροσκάφη επιφυλακής, για αναχαίτιση - αναγνώριση και απομάκρυνση των αγνώστων ιχνών, που εισέρχονται στο FIR Αθηνών.

ΔΙ: Παρατηρείτε κάποια ποιοτική διαφοροποίηση των τουρκικών προκλήσεων, σύμφωνα και με τα στατιστικά δεδομένα που εξάγετε;

Δ/ΔΑΕΡ: Είναι γεγονός ότι, τα τέσσερα τελευταία χρόνια παρατηρούμε μια ποιοτική αναβάθμιση της τουρκικής αεροπορικής δραστηριότητας στο Αιγαίο, η οποία αυξάνει την προκλητικότητα της γείτονος χώρας. Τέτοια στοιχεία είναι η εκμετάλλευση των ΝΑΤΟϊκών ασκήσεων για να αυξήσει την παρουσία της στο Αιγαίο, που ξεκίνησε το 2004, η αύξηση των υπερπτήσεων πάνω από τα νησιά Αγαθονήσι, Φαρμακονήσι και Φούρνοι, και επιπλέον η εκτέλεση αυτών των υπερπτήσεων σε χαμηλά ύψη από το 2008, και από τον Δεκέμβριο του 2008 η συστηματική προειδοποίηση από τουρκικό ραντάρ προς ελληνικά αεροσκάφη και ελικόπτερα, καθώς επίσης και ξένα, που επιχειρούν στο πλαίσιο της FRONTEX στην περιοχή μεταξύ Σάμου και Κω, ότι «βρίσκονται εντός τουρκικού εναερίου χώρου και να αποχωρήσουν άμεσα ειδάλλως θα αναχαιτιστούν». Η FRONTEX, ως γνωστόν, είναι επιχείρηση επιτήρησης των ανατολικών συνόρων της ΕΕ κατά της λαθρομετανάστευσης. Επίσης, όλο και συχνότερα τα τουρκικά μαχητικά επηρεάζουν τερματικές περιοχές των αεροδρομίων των νήσων του Ανατολικού Αιγαίου, καθώς επίσης περιοχές δεσμευμένες με NOTAM από τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις και ενεργοποιημένα Πεδία Βολής. Τέτοιες πρόσφατες χαρακτηριστικές περιπτώσεις είναι:

- Στις 19 Νοεμβρίου 2009 η είσοδος τουρκικών μαχητικών, που συμμετείχαν σε άσκηση NEXUS ACE, σε περιοχή δεσμευμένη με NOTAM για την εκτέλεση της άσκησης Έρευνας - Διάσωσης «ΙΩΝΑΣ 09» του ΓΕΕΘΑ.
- Στις 8 Δεκεμβρίου 2009 η είσοδος τουρκικών μαχητικών σε περιοχή NOTAM κατά τη διάρκεια διεξαγωγής ελληνογαλλικής αεροναυτικής άσκησης και,
- Στις 14 Δεκεμβρίου 2009, όταν τουρκικά μαχητικά πέρασαν μέσα από το Πεδίο Βολής Άνδρου κατά τη διάρκεια εκτέλεσης βολών πλοίων του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού κατά ανεμουρίου.

ΔΙ: Ποια είναι η διάσταση των τουρκικών προκλήσεων σε επίπεδο ΝΑΤΟ;

Δ/ΔΑΕΡ: Η Τουρκία προσπαθεί να εκμεταλλευτεί πολυεθνικές ή συμμαχικές ασκήσεις στο Αιγαίο, για να δεσμεύει περιοχές, έτσι ώστε να αναδεικνύει «διαφορές και προβλήματα» και να ενισχύει τις επιδιώξεις της, να εξασφαλίζει συνεχή παρουσία στην περιοχή και να παρεμποδίζει αντίστοιχες ελληνικές στρατιωτικές δραστηριότητες. Όλες αυτές οι μεθοδεύσεις αντιμετωπίζονται με τακτικές ενέργειες από τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις και διπλωματικά μέσα από τα αρμόδια πολιτικά όργανα του ΥΠΕΘΑ και ΥΠΕΞ. Σε κάθε

περίπτωση υπάρχει επαγρύπνηση εκ μέρους όλων των αρμόδιων ελληνικών φορέων, για παρακολούθηση των τουρκικών σχεδιασμών και μεθοδεύσεων και αναλαμβάνονται παρεμβάσεις για ανατροπή των τουρκικών επιδιώξεων, με τη συνεχή ενημέρωση όλων των αποδεκτών των τουρκικών προσπαθειών, με επιχειρηματολογία, η οποία βασίζεται στις Διεθνείς Συνθήκες και στο Διεθνές Δίκαιο.

ΔΙ: Μπορείτε να μάς περιγράψετε την κατάσταση σήμερα μέσα από την αξιολόγησή σας;

Δ/ΔΑΕΡ: Όπως έχω αναφέρει ήδη, συνεκτιμώντας τα στοιχεία που διαθέτουμε, σε συνδυασμό με την ιστορική πορεία, τις βλέψεις και τις επιδιώξεις της Τουρκίας, εκτιμάται ότι μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα προσπαθεί με επιμονή, μεθοδικότητα και σταθερότητα να αποκόψει επιχειρησιακά την αμυντική συνέχεια της ηπειρωτικής και της νησιωτικής Ελλάδας στο Αιγαίο, διεκδικώντας σε διμερές πλαίσιο αλλά και στο ΝΑΤΟ αποκλειστικό επιχειρησιακό ρόλο στην περιοχή. Επίσης, η Τουρκία εργάζεται συστηματικά και μεθοδικά για να αυξήσει τις δυνατότητές της και τη μαχητική της ισχύ, με σκοπό να κατοχυρώσει το ρόλο της ως περιφερειακή δύναμη και να υποστηρίξει τα ζωτικά της συμφέροντα στην ευρύτερη περιοχή, μεταξύ των οποίων και αυτά που αφορούν στο Αιγαίο. Τέλος, εκτιμώ ότι, η Τουρκική Αεροπορία θα εξακολουθήσει να αποτελεί το μοχλό αμφισβήτησης των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων, κυρίως με τις υπερπτήσεις επί ελληνικών νησιών του Ανατολικού Αιγαίου με παράλληλη παρουσία του Τουρκικού Ναυτικού στο χώρο αυτό.

Από τη δική μας πλευρά γίνεται σωστή αξιολόγηση της κατάστασης, υπάρχει διαρκής επαγρύπνηση και παρακολούθηση των εξελίξεων και όποτε χρειάζεται πραγματοποιείται δυναμική παρέμβαση σε στρατιωτικό και διπλωματικό επίπεδο, με αποφασιστικότητα και επαγγελματισμό. Δεν χρειάζονται υπερβολές, υπερεκτίμηση ή υποτίμηση της κάθε περίπτωσης αλλά σοβαρότητα στις αναλύσεις, στις εκτιμήσεις και στο σχεδιασμό μας, που τα επιτυγχάνουμε με τη συνολική προσπάθεια, την αφοσίωση και προσήλωση στη δουλειά μας, τη συνεχή εκπαίδευση και την πλήρη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και του πολεμικού υλικού, που μάς προμηθεύει η πατρίδα από το υστέρημα του ελληνικού λαού.

ΔΙ: Συνοψίζοντας, τί αποτελέσματα μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν σε αυτή την αναμέτρηση;

Δ/ΔΑΕΡ: Εκείνο που έχω να πω είναι ότι η Τουρκία προσπαθεί μέσα από μια συνεχή ανορθόδοξη πρακτική να διαφοροποιήσει το επιχειρησιακό καθεστώς και το Status Quo στο Αιγαίο. Αυτό δεν το έχει πετύχει και ούτε

Στο γραφείο του Δ/ΔΑΕΡ, η συζήτηση με τον Ταξίαρχο (I) Τουρνά έχει κάτι από την καθημερινή ένταση των αναχατίσεων στο Αιγαίο...

θα το πετύχει, διότι οι ισχυρισμοί της προσκρούουν πρώτα απ' όλα στο νομικό καθεστώς που διέπει το Αιγαίο αλλά κυρίως στην θέληση της Ελλάδος και των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων να διαφυλάξουν την εθνική κυριαρχία με οποιοδήποτε τίμημα και κάθε προσπάθεια. Αυτό κάνουμε καθημερινά.

ΔΙ: Άρα λοιπόν, σε αυτά τα 35, χονδρικώς, χρόνια τουρκικής αμφισβήτησης, σε πρακτικό επίπεδο τί έχουν πετύχει οι Τούρκοι;
Δ/ΔΑΕΡ: Τίποτα! Απολύτως τίποτα!

ΔΙ: Τί θα λέγατε για την προσπάθεια της Πολεμικής Αεροπορίας όλα αυτά τα χρόνια;

Δ/ΔΑΕΡ: Η προσπάθεια που καταβάλουν τα πληρώματα της Πολεμικής Αεροπορίας 24 ώρες το 24ωρο, σε όλη την επικράτεια, χωρίς να φείδονται κόπου και χρόνου –τούς στερούνται οι οικογένειές τους– είναι σταθερή. Επειδή πιστεύουν ακριβώς στα ελληνικά δίκαια, γνωρίζουν το Διεθνές Δίκαιο, είναι άριστα εκπαιδευμένοι, είναι άνθρωποι με επιστημονική κατάρτιση, λειτουργούν με αυτό τον τρόπο. Προστατεύουν την εθνική κυριαρχία. Δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους.

Έχουμε, θα έλεγα τα πλέον αξιόμαχα πληρώματα, αφού καθημερινά παίρνουν μέρος σε αυτόν τον ακήρυχτο πόλεμο στο Αιγαίο. Αποδεικνύουν καθημερινά την ικανότητά τους, την επαγγελματική τους κατάρτιση, ακόμη και στο εξωτερικό. Επί παραδείγματι, το 2008, μια ομάδα τέτοιων ανθρώπων μετέβη στις ΗΠΑ κι έλαβε μέρος στην περίφημη άσκηση "Red Flag". Επέστρεψαν από αυτή την πολύ σημαντική άσκηση με τις καλύτερες κριτικές. Κατάφεραν εξαιρετικά αποτε-

λέσματα. Έσπασαν όλα τα ρεκόρ. Ήταν μια εξαιρετική παρουσία. Και όχι μόνο εκεί.

Η Πολεμική Αεροπορία βρίσκεται πάρα πολύ ψηλά. Έχουμε πετύχει εξαιρετικά αποτελέσματα και στο θέμα του αξιόμαχου αλλά και στο θέμα της ασφάλειας των πτήσεων.

ΔΙ: Κλείνοντας κ. Διευθυντά, υπάρχει κάποιο σημείο που θα θέλατε να τονίσετε;

Δ/ΔΑΕΡ: Οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις αντιμετωπίζουν τις μεθοδεύσεις και τις προκλήσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο με σοβαρότητα, υπευθυνότητα και αποφασιστικότητα, ακολουθώντας τις κατευθύνσεις και εντολές της πολιτικής ηγεσίας και προσπαθώντας πάντοτε να υπερασπιστούν τα εθνικά μας συμφέροντα χωρίς υπερβολές αλλά και χωρίς υποχωρητικότητα. Με συναίσθηση της εθνικής τους αποστολής, ενεργούν με ψυχραιμία και επαγγελματισμό και αντιμετωπίζουν την κάθε μια περίπτωση ξεχωριστά, σύμφωνα με τα Εθνικά Σχέδια και μέσα στο πλαίσιο του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συνθηκών. Οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις εξοπλίζονται σύμφωνα με τις επιχειρησιακές απαιτήσεις με τα πλέον σύγχρονα οπτικά συστήματα, εκπαιδεύονται διαρκώς με ρεαλισμό και προετοιμάζονται μεθοδικά για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις του σήμερα και του αύριο. Παράλληλα, διατηρούν υψηλό ηθικό, αφοσίωση στο καθήκον και προσήλωση στην αποστολή τους και μαζί με το πείσμα και τη θέληση, που διακρίνουν το έθνος μας, αποτελούν ισχυρή δύναμη ασφάλειας και αποτροπής για τη διασφάλιση της ειρήνης στην περιοχή μας και μπορούν να εγγυηθούν την ακεραιότητα της πατρίδας μας.